

Ölen günüm hakynda oýlanýan

Category: Kitapcy, Medisina, Oýlanmalar, Sözler

написано kitapcy | 26 январа, 2025

Ölen günüm hakynda oýlanýan ÖLEN GÜNÜM HAKYND A OÝLANÝAN

Sözi nädogry alaydym öýdýän. Aslynda-ha dop-dogry. Yok, dogry däl. Öljek günüň hakda oýlanyp bolar. Ölen günüň hakda oýlanyp bolmaz-la. Bir garrynyň gözünü bir nokada dikip, he-eý, adam pahyr dogulduň-öldüň diýýäni hergiz gözümde gitmeýär. Çünki içimde ynjaldyrmaýan gorkumy, umytsyzlykmy bir azar bar.

Takyk aýdyp bilemok, pygamberimizden söz bardy. Adam ölmek üçin dogulýar. Dünýä geldiňmi, bir gün gitmelisiň, gutjeksiň. Şonuň üçinem doglup-dogulmankaň gulagyňa öljek wagtyň okaljak jynaza namazyň azanyny gygyryp, kamat getirip goýýalar. Bardy-geldi haçan amanadyňy tabşyran badyňa tekbir alyp derrew jynazaňy okayarlar. Ol namaz hem anyk gatnaşyp bilmejek namazyň.

Ölen günüm. Men ölen wagtym, ölenimden soň. Geň eşidilýär, walla. Gülkiňem gelyä kädaýym.

Adam atadan bäre ynsan ölümiň nämedigine, belli bir jogap tapdymyka?! Ýene ylahy kitaplar ýardama ýetişendir. Kän pikir, garaýyş bar. Geçen müňläp asyrlarda. Adamlaryň tür-tür bolşy ýaly. Çaklama az däl. Öldüň-gutardyň diýip ýörenem köp. Ölüm başga bir älemiň gapy-işigi diýip, bu ynanç bilen ýaşap

ýörenem sanardan kän. Haysydyr bir mânada bu dogry bolmaly. Men muny ynam-many bilen kebşirläp aydýan.

Emma men bular barada aytjak däldim. Gep ters yola sapdy. Meň dogulmak hakda aydara gepim bardy. Barlyk bizi ene bedeninde janlandyryp, ýaşadyp ugraýar-a, ana şol hakda aytjakdym. Gowy zat hä? Bir bedende, bir göwrede ýaşap ugramak.

Soňam dogulmak. Senden öňki ýaşap ýörenleriň loly we ýalançy pany diýen dünýäsine gelmek. Ene garnynda dokuz aý ýatanyňdan soň, biçäre eneňe ölüm horlugyny berip, ahyr dünýä gelýärsiň.

Ýene dogulduň-öldüň diýen ýaşuly geliberýär göz öňüme. Ýa şu ölündigimikä? Meniň bu dünýä gelen günüm-ölen günüm. Bi dünýä geldiňmi ahyr gitjegiň belli. Görogly beg dogan günüm ölmüşem diýýämi? Görogly pakyr nâme diýsin? Özi-hä lahat içre saganada, tümüstanda doglan bolsa, dünýä getirmeli ene biçäre, ony merhum halyna dogdy. Çynmyka şu?! Häzirki medisina bolmagy gaty ahmal hadysa diýýä.

Doglan gününü asla bellemeyänlerem bar eken, hatda ýatlaryna hem getirenoklar diýdiler. Nämüçin. Sebabi her bir bellenen doglan gün seniň eýýäm bir ýaş ulalandygyňy, garrylyga tarap barýandygyňy gorkezyärmış. Adam onsaň ölümünü tiz-tiz ýatlap başlaýar. Garrap başlaýar.

Senden soraman seni şu dünýä getiren Barlyk, ýene bir gün seni bir ýere alyp gidýär. No comment. Diýen ýaly. Seniň hem gidesiň gelenok. Kerim aga «Ölüm hakda oylansaň, ömür ynjaýarmyşyn» diýýär. Emma ynsan ölümü çykalgasyz bir zat diýip kabul etmeli däl-de, bolaýmaly zat hökmünde garşylamaly. Bulaň bary meň aytjak zadym däl. Bir zat aytjak bolýan, çemini tapamok. Edil bir zat hi-iç ýadyňa düşmän durýar-a, wah dilimiň ujunda dur diýýäs biz şiwede. Şonuň ýaly, gepiň tümegini tapamok.

Ynha, şumal ýazyp otyryn, kelle oylanmany bes edenok. Kyrkdan öten zaňňar ajalyňdan gorkup was-wasa düşýän bolma. Ýok, Şastokowiçiň ölümden gorkmazlyk häsiýetini özüňde terbiýelemek hakynda aydanyny okapdym, halapdym. Dyrjaşýan, az yazjak bolýan näler. Hä-ä, tapdym öýdýän.

Rimleriň pelsepeçisini bir-ä aydýar «Batyr bir ölýär, gorkak ýüz gezek». Belki bu mert-namartlyk temasyndan, ýa harby şygar ýaly bolup görünmegem mümkin. Emma men batyr-gorkaklygy orta sokman ynsan ömründe näçe gezek ölümdenem beter agyr ajy hasratlary gynançlary çekmeli bolýa şony aýdaýyn. Ýokarky söz bolsa oňa ugurgörkezer, azimut.

Mähelläniñ ortasynda Sirseýanyñ ýalaňaç galdyrylyşy ýaly erbet masgaraçylyklar bolýar. Bir ömür saňa wepadar bolan dostuňy bir topar melgunlaryň toruna düşüp, heläk bolan wagty sen näme ot-elek bolmadyň?! Seni dogany saýan naçaryň alaçsyzlygyndan azgynlyk etjek bolmadyňmy? Bir gezek keselbent ejeňi agyr halynda galdyryp, bozuk aýallaryň ýanyna gidipdiň. Şonda içiňden bir zat sogrulan ýaly bolup, ýaman horlapdy. Merhum goňşyň çagalary karz sorap gelende, möhümini bitirmediň. Oňi-soňy berip bilmezler-ow diýip, oýlanypdyň. Soň puşman boljagam yaly etdiň. A has soň unutdyň öýdýän. Bergä batan wagtyň yagşylyk edip, soňam ol ýagşylygynyň ýerine seni baý kösän bir ülpetiň barda, kän ýalbarýardyň-aý şoňa. Mundan-a ölenim hem gowudyr diýmediňmi näçe gezek. Belki şol günler ölen günüň bolmasyn?! Beý-bä, eý-hoo, adam şu dünýä geleni gününden şol ölüp-ölüp, ölüp ýörmelimikä?!

Alys ýurda, agyr durmuşda, bir garnyň aç, bir-de garnyňam gam bilen dolduryp ýörsüň. Aýazly şemala maňlaýyňy ýardyryp barýarkaň Saramaganyň Aýrallyk hem nähilidir bir manyda ölüm ýalydyr. Yeke-täk tapawut, aýrallykda umyt bar diýýän sözleri aňymda köwsarlayar. Ýakyn adamlaryňy küýsän her demiň hem ölen ýaly sen.

Barlyk öz ýaradan bendesiniň haýsy tarapa barýanyny biler ýaly beýni beripdir diýýäler. Diňe şolmy? Beýni, aň, ýene bir zat beripdir. Dagow oýlarymy jemläp bilmän, pyşyrdap aýdýan sözlerimi sörtük şemala pytradyp goýberýän:

– Amentu billähi... kutubuhi... rasuluhi... ahyry, bil kaderi, haýryhy we şerrihi... min Allahu tagala. We bagdel möwt

Soňky kelime «we bagdel möwt» ölmek hak diýilip aýdylan ýaly eşidilýär. Eger ölmek hak bolsa, direlmek hem hakdyr. Emma bir gowy gün-direlmeli eýýamymyz gelende nähili direleris?! Belki bu dünýäde ölen günlerimiziň köp-azlygyna görä dirileris. Men...
... Men ölen günlerimi hasaplap otyryn.

Sylapberdi MUHAMOW.

12.01.2022. Moscow. Klin Oýlanmalar